

LÕUNA-EESTI HEAOLUFOORUM 2020

Maailm algab Sinust

Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

Uus normaalsus COVIDiga ja laste heaolu: kuidas edasi?

Tartu Ülikool, Ühiskonnateaduste instituut

Tartumaa Omavalitsuste Liit

02.11.2020

Uurimisgrupp: Kadri Soo, Dagmar Kutsar, Professor Alexander Sassius, Mai Beilmann ja Oliver Nahkur

LÕUNA-EESTI HEAOLUFOORUM 2020

Maailm algab Sinust

Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

Eesti laste heaolu rahvusvahelises vaates

Oliver Nahkur

Kuidas asjad on ja kuidas nad lapsele paistavad, ei pruugi kokku langeda

- Kuidas lapse elu väljastpoolt paistab ehk kuidas asjad on?

- Laps kui objekt

- Kuidas asjad lapse kui subjekti kogemustes ja tajudes paistavad?

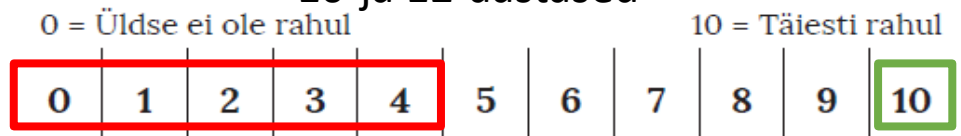

Rahvusvaheline laste heaolu uuring
2016/2019

8-aastased

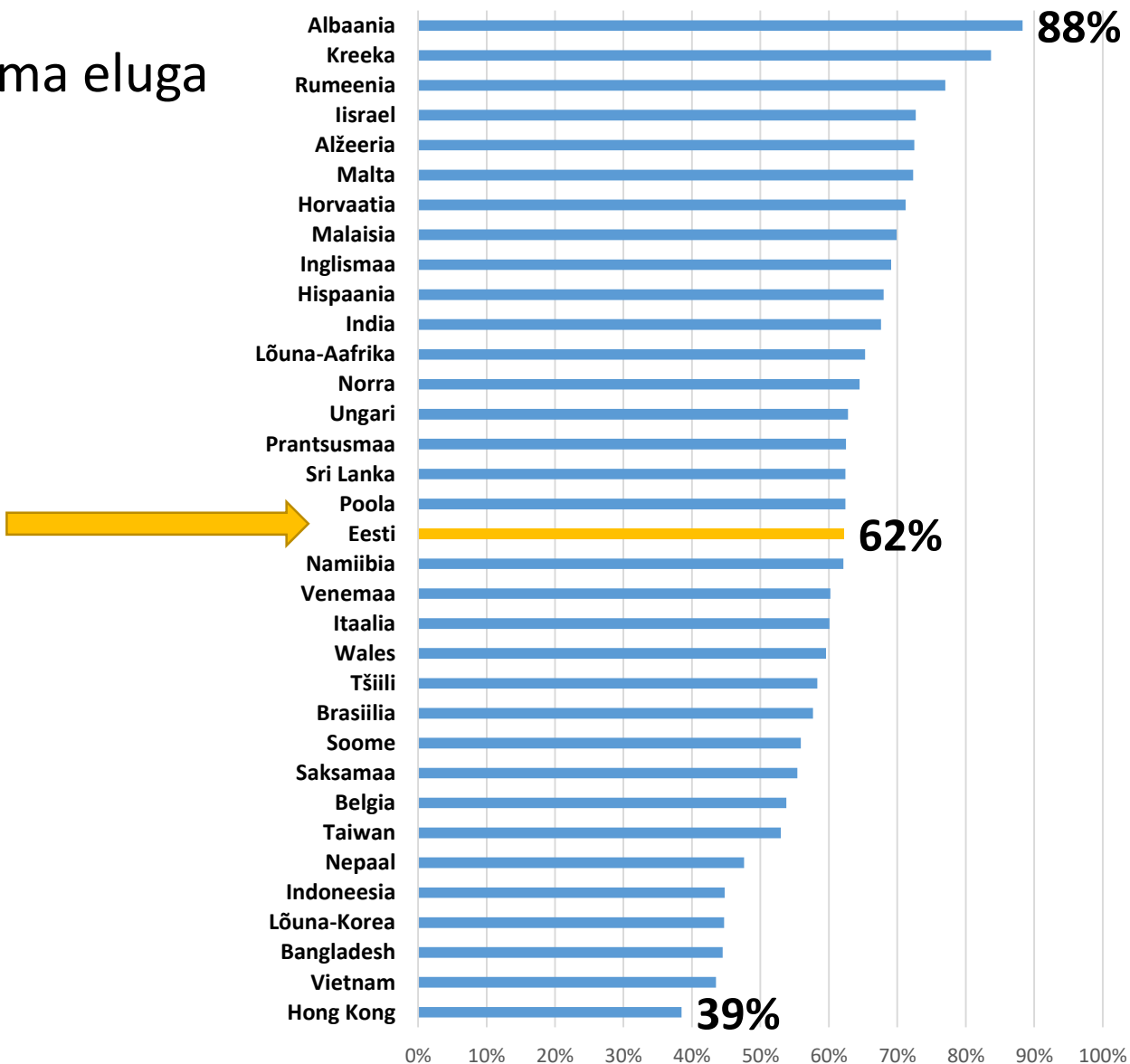

10-ja 12-aastased

Kui rahul üldiselt oma eluga oled?

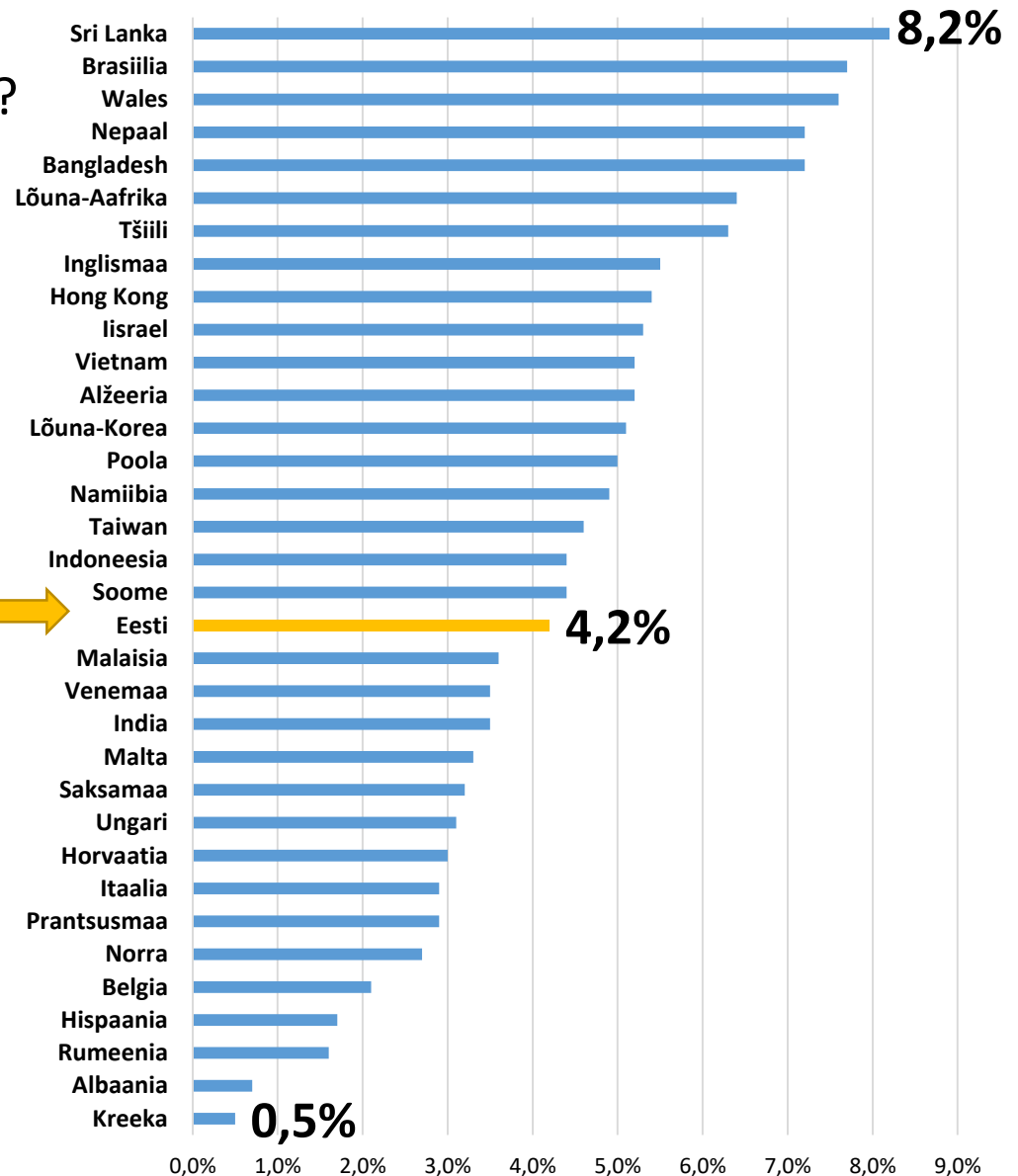
10- ja 12-aastaste %, kes on üldiselt eluga täiesti rahul

10- ja 12-a. %, kes üldiselt ei ole oma eluga rahul

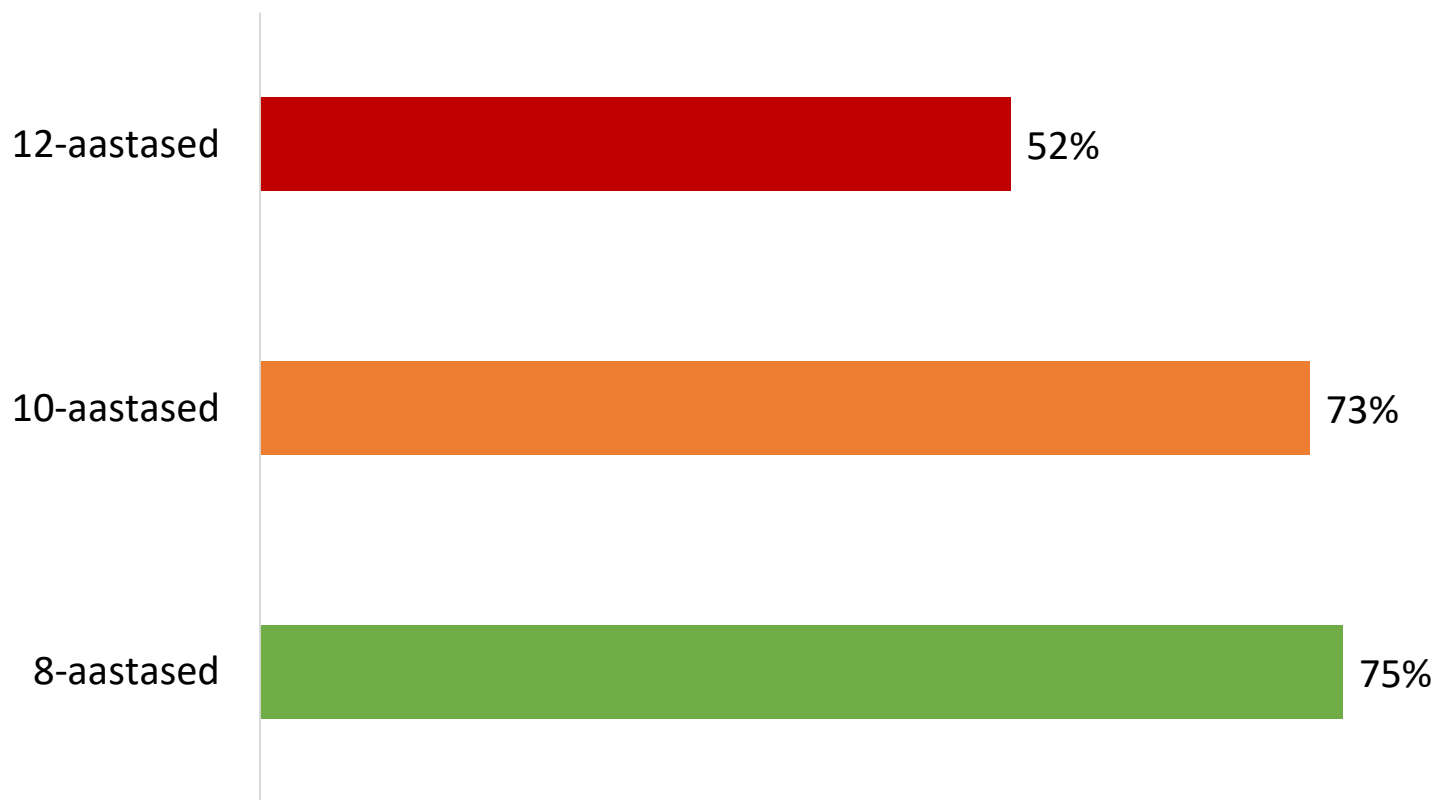
Kui rahul üldiselt oma eluga oled?

Umbes 1100 Eesti last pole oma eluga üldiselt rahul

Vanuse kasvades väheneb eluga täiesti rahulevate laste osakaal

Üldiselt oma eluga täiesti rahul, % Eesti lapsed

10-aastaste laste rahulolu ...

- Perega
- Maja/korteriga, kus elab
- Asjadega, mis tal on
- Sõpradega
- Õpilaseluga
- Õpituga
- Klassikaaslastega
- Naabruskonnaga
- Ajakasutusega
- Tervisega
- Välimusega
- Turvalisusega
- Vabadusega
- Kuivõrd kuulatakse
- Tuleviku väljavaadetega

		Elu-		Sõ-	Õpilas		Klassi-	Naabr	Aja-					Kas	Tule-
	Pere	koht	Asjad	brad	elu	Õpitu	kaasla	us-	kasutu	Tervis	Väli-	Turva-	Vaba-	kuula-	viku
							sed	kond	s		mus	lusis	dus	takse	välja-
															vaade
Albaania	1	1	1	1	1	1	1	10	1	1	1	1	1	1	2
Horvaatia	2	2	2	2	13	7	3	14	4	3	7	4	3	7	10
Rumeenia	5	4	5	7	4	3	12	5	2	4	3	3	4	3	4
Kreeka	3	3	6	5	9	4	4	4	3	2	2	2	2	4	3
Hispaania	10	15	3	6	16	11	2	15	10	5	4	7	14	8	5
...															
Eesti	12	6	12	11	20	22	14	3	13	13	13	9	13	14	16
...															
Namiibia	32	29	26	30	6	8	33	33	29	20	8	26	24	24	29
Venemaa	22	21	19	16	31	29	25	13	14	23	19	25	19	18	26
L-Aafrika	29	28	25	24	5	9	32	26	23	26	18	22	26	23	31
L-Korea	21	24	29	22	19	27	6	24	31	31	34	29	27	31	24
Sri Lanka	26	30	35	34	11	16	18	35	28	32	26	34	25	20	23
Taiwan	25	27	28	26	26	26	19	28	33	28	29	20	21	28	30
Hong Kong	33	34	30	25	32	32	26	30	35	29	32	24	32	34	32
Nepaal	31	33	33	32	18	23	21	25	30	33	33	32	34	35	34
Vietnam	35	32	34	35	28	31	34	29	34	35	31	35	35	29	35

		Elu-		Sõ-	Õpilas		Klassi-	Naabr	Aja-		Väli-	Turva-	Vaba-	Kas	Tule-
	Pere	koht	Asjad	brad	elu	Õpitu	kaasla	us-	kasutu	Tervis	mus	lusis	dus	kuula-	vikuvälja-
							sed	kond	s					takse	vaade
Albaania	2	4	8	9	5	1	12	15	7	6	10	3	11	13	14
Horvaatia	3	4	1	9	15	8	14	13	7	2	10	5	6	11	12
Rumeenia	3	6	2	12	10	5	15	14	8	1	9	4	7	11	13
Kreeka	3	4	5	13	14	8	15	11	9	1	7	2	6	12	10
Hispaania	3	5	1	8	15	6	13	14	9	2	7	4	11	12	10
...															
Eesti	3	2	1	9	14	11	15	6	7	5	10	4	8	12	13
...															
Namiibia	8	7	5	12	4	1	15	14	9	2	3	6	11	10	13
Venemaa	2	4	1	7	14	12	15	8	5	3	9	6	10	11	13
L-Aafrika	6	7	4	10	3	1	15	12	9	5	8	2	13	11	14
L-Korea	1	2	3	6	9	7	8	10	13	4	15	5	11	14	12
Sri Lanka	2	6	12	14	3	1	13	15	7	4	10	9	8	5	11
Taiwan	3	2	4	7	12	6	15	9	11	5	14	1	8	10	13
Hong Kong	5	7	3	4	10	6	11	8	15	2	13	1	9	14	12
Nepaal	2	6	9	10	3	1	11	4	7	8	14	5	13	12	15
Vietnam	9	2	6	15	7	1	13	5	10	3	11	8	12	4	14

PROFESSOR SASSIUSE KOMMENTAAR

Pildil: Professor Sassius uurimistööl otseselt lastega seotud objektile

Professor Sassius
uuringud näitavad, et laste
heaolu on kõrgem riikides,
kus on kõrgem kasside
kontsentratsioon.
Edetabelis tõusmiseks
soovitab ta tõsta kasside
arvu lastega peredes

Prof. Alexander Sassius <https://www.facebook.com/ProfessorSassius/>

Prof. Sassius on tuntuim ja tunnustatuim kasside ja inimeste vaheliste suhete uurija ning raamatu "Hiirtest ja inimestest: alamate liikide sotsioloogia" autor. Ta on vastutav täitja projektis "Kuidas taltsutada koolieelikut: kassistamine varajastel eluaastatel"

LÕUNA-EESTI HEAOLUFOORUM 2020

Maailm algab Sinust

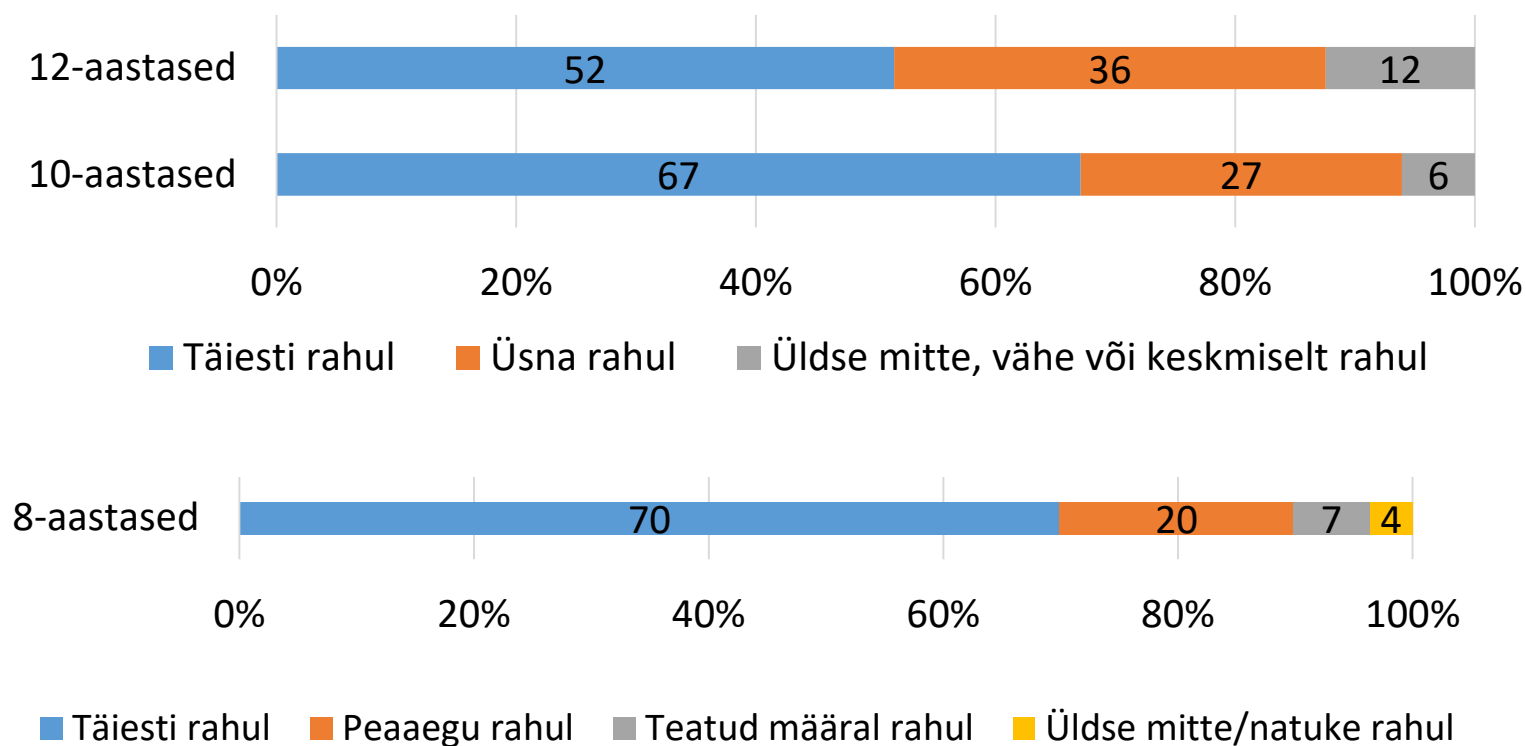
Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

Eesti laste subjektiivne heaolu ja tervis

Kadri Soo

Tervise enesehinnang kahaneb vanusega

„Kui rahul sa oma tervisega oled?“, 2018, Eesti lapsed

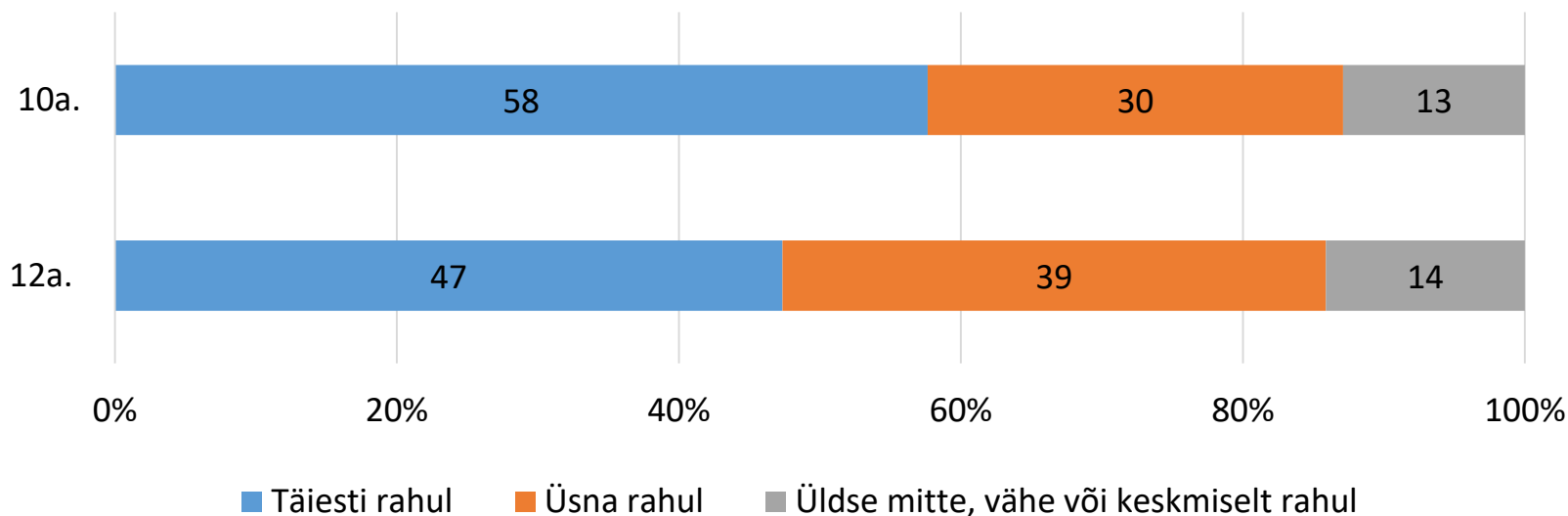
Suhetega rohkem rahul lapsed on kõrgema tervise enesehinnanguga

Tervise enesehinnang on kõrgem nendel 12-aastastel, kellel on...

- peres paremad suhted;
- vanemad hoolivad ja aitavad mure korral;
- õpetajad aitavad koolis mure korral;
- kes arvavad, et täiskasvanud hoolivad Eestis lastest;
- täidetud õigus rääkida kaasa enda elu puudutavate otsuste tegemisel;
- täidetud õigus saada vajadusel spetsialistilt abi;
- kes teevad sagedamini sporti.

Lapsed on üldiselt rahul sellega, kuidas neid arsti juures koheldakse

„Kui rahul sa oled sellega, kuidas sinuga arsti juures käitutakse?“
2013, Eesti lapsed

8-aastastest 45% on täiesti rahul kohtlemisega arsti juures.

Subjektiivne heaolu

```
graph TD; A[Subjektiivne heaolu] --> B[Emotsionaalne]; A --> C[Kognitiivne];
```

Emotsionaalne

Positiivsed ja negatiivsed
tundmused

Laste heaolu uuringus:

õnnelik

rahulolev

energiline

kurb

pinges

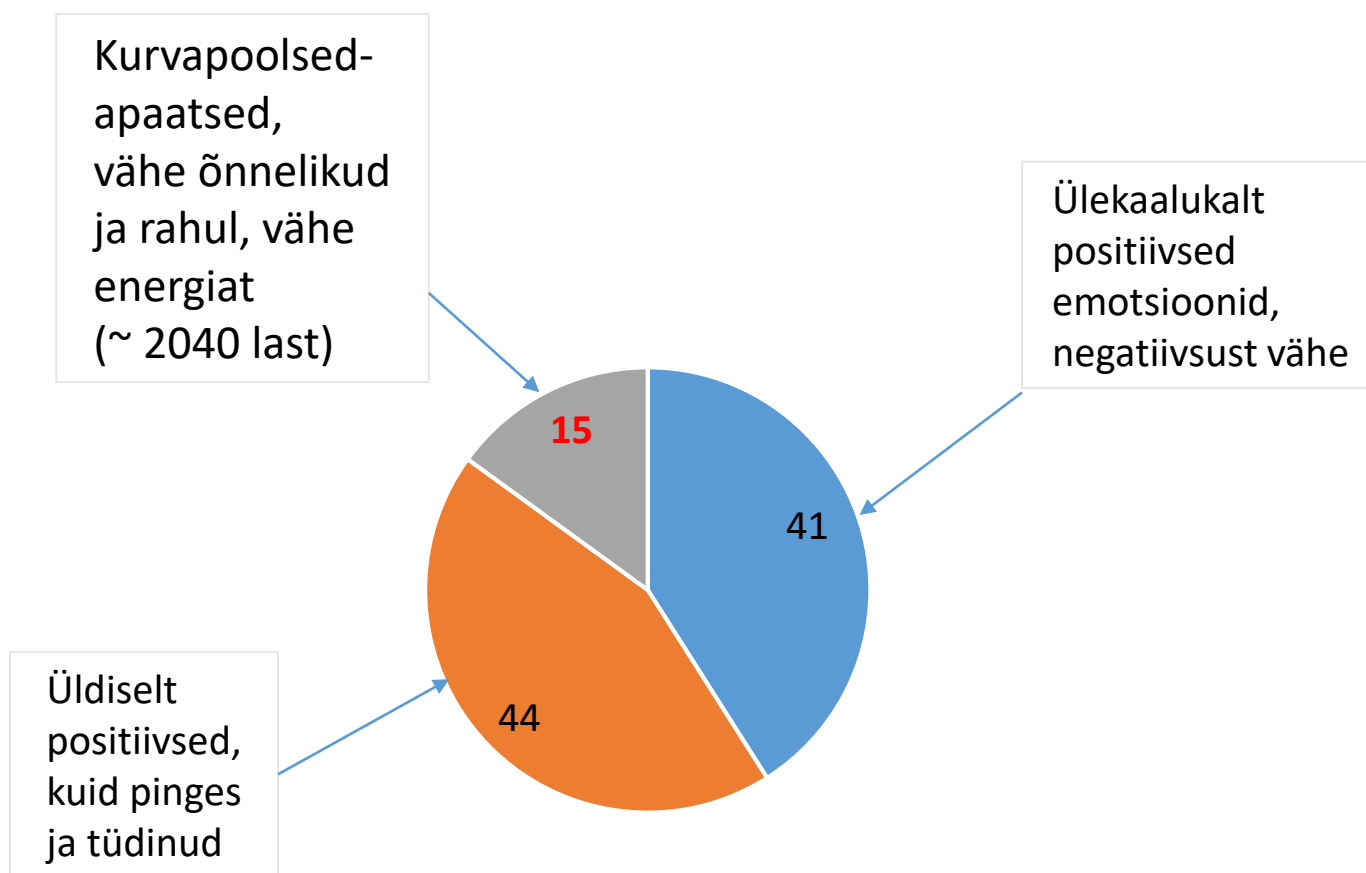
tüdinud

Kognitiivne

Nt rahulolu eluga üldiselt
ja selle valdkondadega

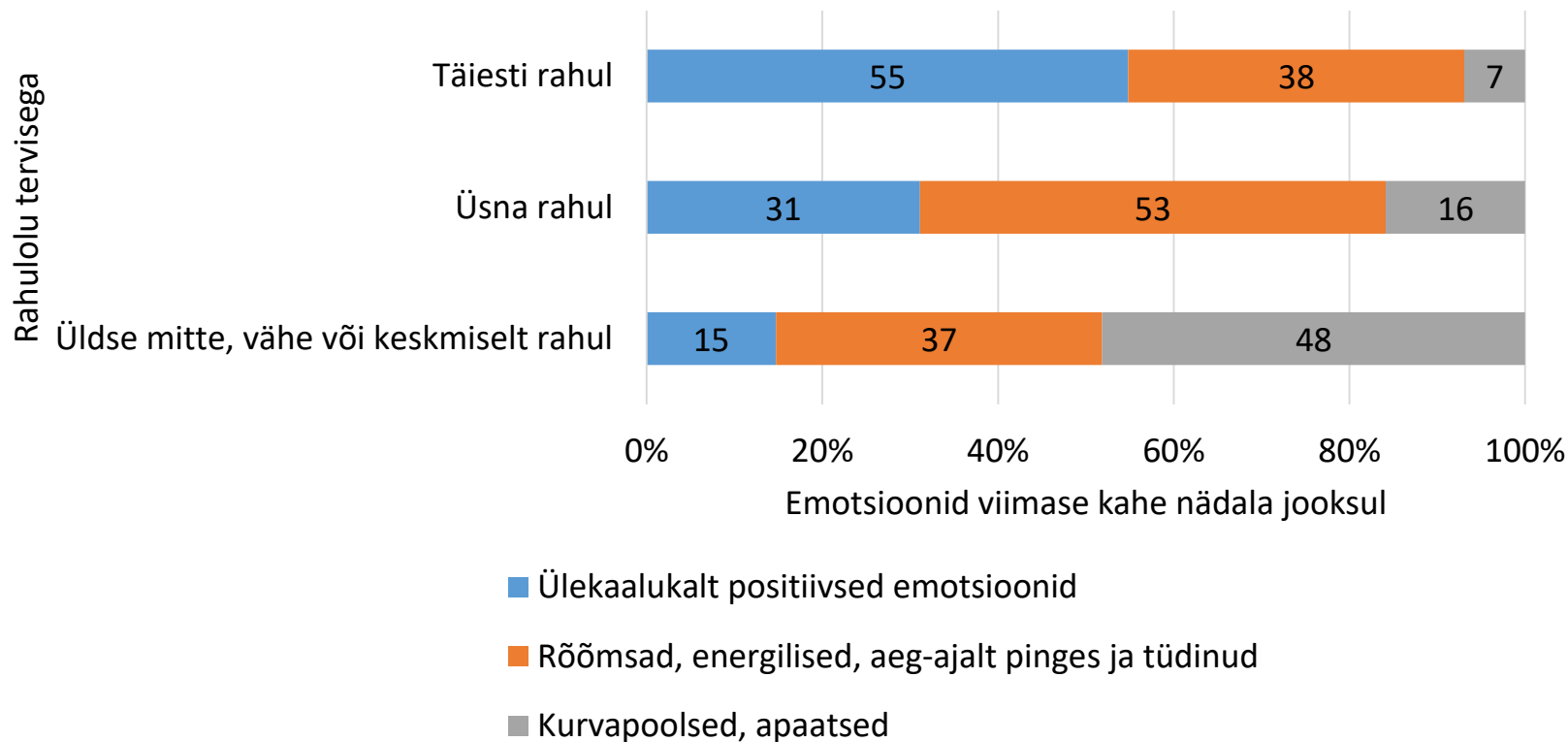
Enamikel 12-aastastel ülekaalus positiivsed emotsioonid

Viimase 2 nädala jooksul kogetud tundmused 12-aastaste laste seas (% , 2018)

Kurvapoolsed-apaatsed ning aegajalt pinges ja tüdinud lapsed on madalama tervise enesehinnanguga

Emotsionaalne heaolu ja tervise subjektiivne hinnang (12-aastased, 2018)

Kurvapoolsete-apaatsete madal eluga rahulolu viitab tõsistele probleemidele nende elus

Emotsionaalne seisund viimase kahe nädala jooksul ja eluga üldine rahulolu (skaalal 0...10; 12-aastased)

	Üldine eluga rahulolu (%)	
	Maksimum-hinnang (10 p)	Madal hinnang (0...4 p)
Ülekaalukalt positiivsed emotsioonid	72	0
Rõõmsad, energilised, aegajalt pinges ja tüdinud	47	3
Kurvapoolsed, apaatsed	10	28

Kurvapoolsete-apaatsete laste seas enam neid, ...

- kes ei tunne end kodus ja koolis alati hästi;
- kellest hoolitakse ja keda aidatakse mure korral vähem;
- kelle arvamust võetakse vähem kuulda;
- kellel on vähem sõpru ja sõbrad ei kohtle neid alati hästi;
- kes on kogenud koolis rohkem kiusamist.

Tulemused näitasid, et ...

... suur osa Eesti lapsi on kõrge tervise enesehinnanguga.

... enamik 12-aastaseid tunneb end õnneliku ja rahulolevana.

... 15% lastest domineerivad negatiivsed tundmused → vaimse tervise risk. Neil kriitiliselt madal eluga rahulolu.

... rohkem lähedust, toetust ja turvalisust kodus ja koolis → rohkem positiivseid emotsioone ja kõrgem hinnang oma tervisele.

... laste suurem võimalus osaleda enda elu puudutavate otsuste tegemisel → kõrgem subjektiivne heaolu.

PROFESSOR SASSIUSE KOMMENTAAR

Pildil: Professor Sassius oma inimassistendi toidu tervislikkust kontrollimas

Professor Sassius uuringud näitavad, et laste ja kasside tervist mõjutavad positiivselt samad tegurid: tervislik toitumine, piisav liikumine, hea uni, ohtralt armastavat tähelepanu ning kassist kaaslane

Prof. Alexander Sassius <https://www.facebook.com/ProfessorSassius/>

Prof. Sassius on tuntuim ja tunnustatuim kasside ja inimeste vaheliste suhete uurija ning raamatu "Hiirtest ja inimestest: alamate liikide sotsioloogia" autor. Ta on vastutav täitja projektis "Kuidas taltsutada koolieelikut: kassistamine varajastel eluaastatel"

LÕUNA-EESTI HEAOLUFOORUM 2020

Maailm algab Sinust

Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

Uni – lapse vaimse tervise ja emotsionaalse heaolu pant

Mai Beilmann, PhD

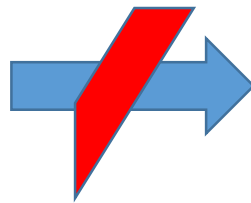
2014

Eesti 12-aastased oma
vanusegrupis kõige sagedasemad
arvutikasutajad

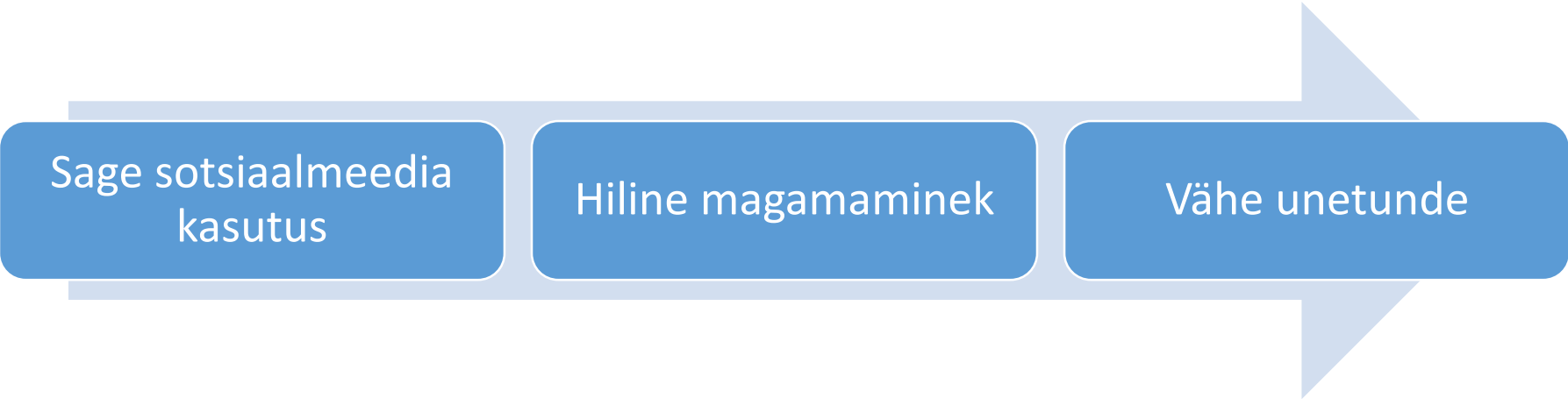
2018

Eesti lapsed riikide võrdluses kõige sagedasemad sotsiaalmeedia
kasutajad

Sotsiaalmeedia
kasutus

Õnnelikkus


```
graph LR; A[Sage sotsiaalmeedia kasutus] --> B[Hiline magamaminek]; B --> C[Vähe unetunde];
```

Sage sotsiaalmeedia
kasutus

Hiline magamaminek

Vähe unetunde

Sotsiaalmeedia
kasutus

Unetundide
arv

Emotsionaalne
heaolu

PROFESSOR SASSIUSE KOMMENTAAR

Pildil: Professor Sassius oma vaimse heaolu eest hoolt kandmas

Uni on nii kassi kui lapse heaolu pant. Kuna veel kunagi pole kohatud ühtki uneprobleemidega kassi, tuleks uneprobleemidega lapsele kiiremas korras värvata kassist magamismmentor

Prof. Alexander Sassius <https://www.facebook.com/ProfessorSassius/>

Prof. Sassius on tuntuim ja tunnustatuim kasside ja inimeste vaheliste suhete uurija ning raamatu "Hiirtest ja inimestest: alamate liikide sotsioloogia" autor. Ta on vastutav täitja projektis "Kuidas taltsutada koolieelikut: kassistamine varajastel eluaastatel"